

МИЛЛИЙ ТИКЛАНİŞ

15 (128)

2011 йил 20 апрель, чоршанба

Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партиясининг ижтимоий-сиёсий газетаси

www.milliytiklanish.uz

Давлат ҳокимиюти органларининг
ўзаро ҳамкорлиги

Ўзбекистоннинг миллий манфаатларини
рўёбга чиқариши тўла кўллаб-куватловчи
сиёсий куч сифатида майдонга чиккан партия
миз учун бугун олиб борилаётган ижтимоий-
сиёсий ва социал-иқтисодий ислоҳотлар
самарадорлигига хисса кўшиши мухим
вазифадир.

Суд ва ҳуқуқни муҳофаза
қилиувчи органлар

Мустақиллик йилларида мамлакатимизда
фуқаролик жамияти институтлари мут-
тасил ривожланиб бораёт. Улар ахолини
турли табакалари манфаатларини
ифодалаш билан бирга, уларнинг ҳуқуқларини
химоя қилиш борасида фаол ҳаракат
килаётirlar.

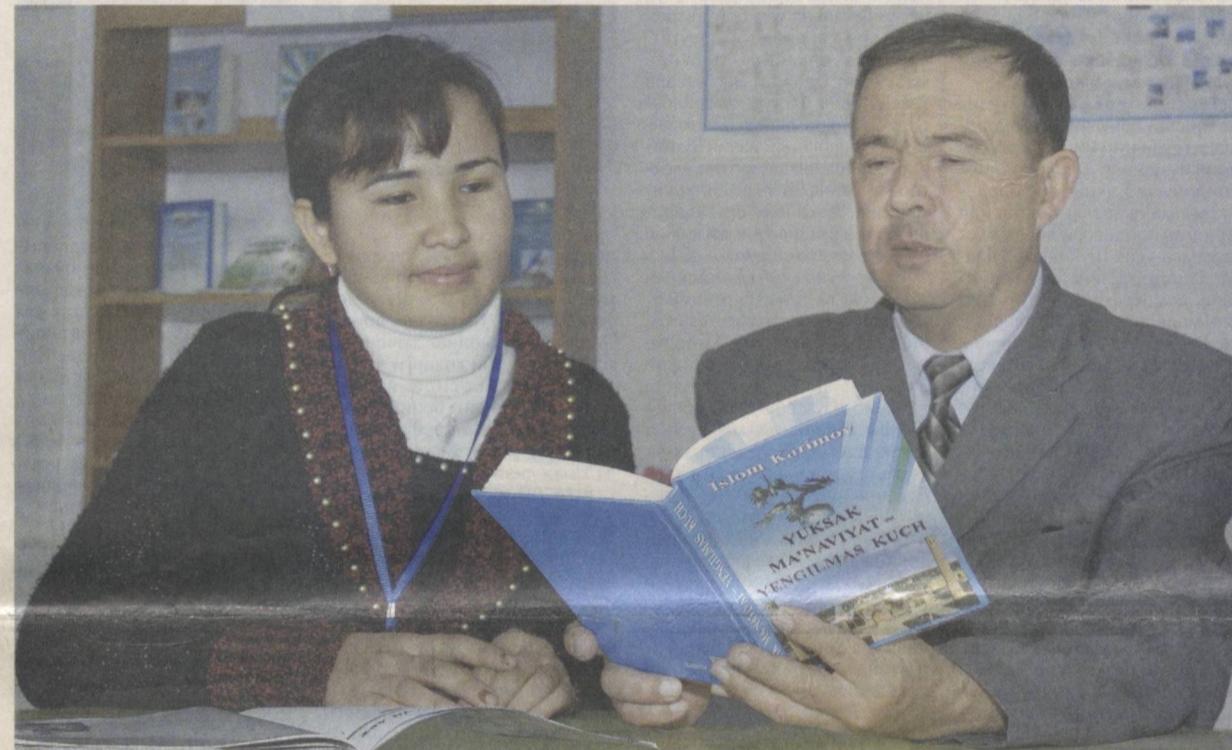

Қўли гулдири
ўзбек аёлин...

Юртимизда истиколол йилларида
маънавий, моддий меросимизни аср-
аввалиш, миллий хунармандчилк
лик, ҳалқ амалий санъатининг нодир
ва қадимий анъаналарини қайта тик-
лаш, янада ривожлантиришга алоҳи-
да эътибор қаратилмоқда.

2 СИЁСАТ

● МУСТАҚИЛЛИКНИНГ 20 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигининг йигирма йиллигини нишонлашга тайёр-
гарлик кўриши ва уни ўтказиша ўтган давр мобайнида қўлга киритган ютуқ ва натижаларини
мамлакатимизнинг салоҳияти ва қудрати, унинг ҳалқаро майдонда нуғузи тобора
юксалиб бораётгани, туб ислоҳотларимизнинг моҳияти ва аҳамиятини аҳолининг кенг
қатламларига етказиш учун тегишили ташкилий-амалий, маданий-маърифий тадбирлар,
тарбибот-ташибоқт шиларини амалга ошириш ётибор марказида бўлиши зарур.

Ислом КАРИМОВ

ТЎРТ ТАБАРРУК СЎЗ ҲИҚМАТИ

УЧИНЧИ МАҚОЛА

- Қарор матнидаги олмос сўзлар.
- Буюк боболаримиз бугунги Ўзбекистонни кўрсалар, нима деган бўлардилар?
- Маданий-маърифий тадбирлар чамани.
- "Олтин олмаларни кумуш ликопларда кўрсатинг".
- Тарбибот тадбирига талаблар.
- Бир мисолдан уч самара.
- Образли сўз кўз ўрнини босадими?
- Фирни бир марта айтиб, икки марта эшигитириш мумкин.
- Тарбиботнинг "келаси", "ҳозирги" ва "ўтган" замонлари.
- Кандай нотикни хурмат киладилар?
- Тадбир самарасини нима оширади?

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
Ўзбекистон Республикаси давлат муста-

қиллигининг йигирма йиллигини нишонлашга тайёр-гарлик кўриш ва уни ўтказиша тўғрисида"ги Қарори ҳалқимиз интиқаб кутган ҳуҳабар бўлди. Қарорда баён қилинган ғоялар ҳалқимизнинг руҳи ва қайffиятини янада кўтариб, янги мэрралар сари илхомлантириди. Асрлар давом этган мустамлакачилк тарихини ҳам, машақатли, лекин жўзин йигирма йиллик бўнёдкор қунларни ҳам эслади. Шахар қишлоқларимиздаги файзу шавқ одамларимиз чехраларига кўнгандек гўё. Ўзбекистонимизда бир ажиб ҳушинудик, тароват қўзлардан қўзларга, сўзлардан сўзларга ўтаётir.

5-бет

5-бет

● ТАНЛОВ

"МЕРОС" ФОЛИБ ЧИҚДИ

"Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати марказий кенгаси ва Ҳалқ таълими вазирлиги ҳамкорлигига умумтаълим мактаблари ўқувчилари ўтасида ташкил этилган янавиий "Аждодлар мероси – келажак пойдевори" кўрик-танловининг Бухоро вилояти босқичи якунланди.

Ёшлар қалби ва онгиди биз ҳеч кимдан кам бўймаганимиз, ҳеч кимдан кам бўлмаймиз ҳам, деган мукаддас тўйғуни қарор топтириш, ҳалқимизнинг бебаҳо маънавий меросидан ёшларимизнинг мунтазам ва кенг баҳраманд бўлишига, Ватанимиз тарихини чукур ўрганишига кўмаклашиш мақсадлари кўзланган мазкур тадбирда 13 жамоа баҳлашибди.

Танлов шартларига кўра, иштирокчиларинг Ўзбекистон тарихи фанига оид билими, урғодатлар, маросимлар, этнография, ҳалқ хунармандчилигини саҳна кўринишни асосида намойиш этиш маҳоратига мунособ баҳо берилди.

Бухоро шаҳридан б-мактабнинг "Мерос" жамоаси танловининг Навоий вилоятида ўтадиган минтақавий босқичида қатнашиш ҳуқуқини кўлга киритди.

Э.ЁДГОРОВ,
ЎзА мухабири

АНЖУМАН

СУД ВА ҲУҚУҚНИ МУҲОФАЗА ҚИЛУВЧИ ОРГАНЛАР

ФАОЛИЯТИ УСТИДАН ЖАМОАТЧИЛИК
НАЗОРАТИ ИШТИРОКЧИЛАР
МУҲОКАМАСИ МАРКАЗИДА БЎЛДИ

ЎзМТДП Олий Мажлис Конунчиллик палатасидаги
Фракцияси Тошкент давлат юридик институти билан
ҳамкорликда "Суд ва ҳуқуқни муҳофаза қилиувчи органлар
фаолияти устидан жамоатчилк назорати" мавзусида
иммий-амалий анжуман ўтказди.

4-бет

Унда ЎзМТДПнинг Конунчиллик палатасидаги фракцияси аъзолари, суд ва ҳуқуқни муҳофаза қилиувчи органлар масъул ходимлари, институтнинг профессор-ўқитувчи ва талабалари ҳамда ОАВ вакиллари иштирок этди.

"Milliy tiklanish" газетасига обуна бўлинг!
Нашр кўрсаткичи – 158

Мазкур ўқув-семинарнинг туман ва шаҳар Кенгашлари Ихроия
кўмиталари раислари ва уларнинг мафкуравий, маънавий-
маърифий масалалар бўйича

5 МАЪНАВИЯТ

КОНЦЕПЦИЯ: ЎЗМТДПНИНГ УСТУВОР ВАЗИФАЛАРИ

ДАВЛАТ ҲОКИМИЯТИ ОРГАНЛАРИНИНГ ЎЗАРО ҲАМКОРЛИГИ

УНИ ТАЪМИНЛАШ МЕХАНИЗМЛАРИНИНГ
ТАКОМИЛЛАШТИРИЛИШИ МИЛЛИЙ ДАВЛАТЧИЛИГИМИЗ
ПОЙДЕВОРИНИ ЯНАДА МУСТАҲКАМЛАМОҚДА

Ҳар бир ҳалқ ёхуд жамият ўз миллий давлатчилигини қуришида ўзига хос тараққиёт ўйини босиб ўтади. Шу боис ҳам дунёда тараққиёт ўйли айнан бир-бираига ўхаши бир хил давлатлар йўқ. Зоро, муайян давлатнинг барпо этилиши узоқ давом этадиган мураккаб жараён бўлиб, у бевосита бир-бираига боғлиқ бўлган бир қатор омиллар таъсисида вужудга келади. Бу – географик, тарихий, этник, демографик, ижтимоий-сиёсий, иқтисодий омиллардан иборатиди.

Она заминимиз – Ўзбекистонда ҳам дунёнинг энг илор ҳалқлари ўрганса арзидиган давлатчилик анъаналари борки, 20 йил давомида уларга таъниб миллий давлатчилигимизни барпо этмоқдамиш.

Мамлакатимизнинг мустақилликка эришган илк йиллардан бошлаб бугунги кунгача босиб ўтган тараққиёт ўйлига назар ташлар эканмиз, юртимизда демократик андозаларга тўлиқ жавоб берадиган замонавий сиёсий тизим барпо этиш борасида жамият ҳаётининг изчилил билан, босқичма-босқич эркинлашувини таъминловчи мустаҳкам ташкилий-хуқукий асослар яратилганини яққол кўришимиз мумкин.

Бу туб ўзгаришлар натижасида фоалият самарадорлиги юкори бўлган парламент, кучли ижро ҳокимиюти, мустақил ва одил суд тизими шакллантирилди. Амалга оширилалётган иқтисадий, ижтимоий ва маданий тарзида жамиятни кечирсанда ҳамда мактабларни ўзини таъминлаштиришга көзига аспосли ва пухта қарорлар кабул килиш учун зарур бўлган ўзаро музозданат ва чекловлар тизими ҳамда механизмини вужудга келитириш, депутатларнинг демократик тартиб-таомиллар ва сиёсий рақобат шароитида доимий асосда профессионал тарзда иш олиб боришлари, конунчиликда ҳамкорлигидан иштирокчиликни яхшилаштиришга көзига аспосли ва сиёсий ҳаётидаги иштироқини янада кенгайтириш учун етарли шартшароитлар яратиди.

2-бет

ПАРТИЯ МАФКУРАСИ

УНИ КОНЦЕПЦИЯ АОСИДА ЯНГИЧА МАЗМУН БИЛАН
БОЙИТИШ ЗАМОН ТАЛАБИ

ЎзМТДП МК Ихроия Кўмитаси Президентимиз Ислом Каримовнинг Парламент палаталари қўшма мажлисидаги "Мамлакатимизда демократик ислоҳотларни янада чуқураштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш Концепцияси" номли маърузасида белгиланган вазифаларни амалга ошириш мақсадида – янги лойиҳа – "Миллий тикланинг тоғаси ва мафкураси: уни замон талаби аосида янгича қарашлар билан бойитиш ва шакллантиришинг аосий ўнгалишлари" мавзусида барча ҳудудий партия ташкилотларида ўқув-семинар ўтказилиши.

Мазкур ўқув-семинарнинг туман ва шаҳар Кенгашлари Ихроия кўмиталари раислари ва уларнинг мафкуравий, маънавий-маърифий масалалар бўйича

ўринбосарлари, ЎзМТДПдан ҳалқ депутатлари Андикон вилоят, туман ва шаҳар Кенгашига сайланган депутатлар иштирок этди.

Ўкув семинарни ЎзМТДП МК Ихроия Кўмитаси раиси ўринбосари Жалолиддин Сафоев очар экан, давлатимиз раҳбари Ислом Каримовнинг парламент палаталари қўшма йигилишларни маърузасини чукур ўрганиши партия ташкилотлари олдида турган мухим вазифа эканлигини алоҳида таъкидлаб, жумладан шундай деди:

2-бет

ХАЛҚАРО ҲАЁТ

Техника ривожланган сари одамларнинг оғири ҳам енгил бўлиши керак. Бу оддий назария. Биз энди "телефизор", "кир мөшина", "микроволновка", "компьютер", "принтер", "телефон" деган сўзларисиз яшашимиз мушкул. Лекин техника мўъжизаларига маҳлиё бўлиб, бу ерда ҳам "танганинг иккичи томони" қоидаси амал қилишини ёдан чиқардик, чоги.

Гап шундаки, ҳали абадийдвигател яратилмаган ва бизнинг темир ёрдамчиларимиз куни келиб, албатта, эскиради. Тараққиёт деб атальмиш тезорар поездга сал аввалорк чиқкан давлатларда конденсатор, трансформатор каби янги саноат чиқиндилар пайдо бўлган ва бу муммомга яна ҳам аникроқ ном кўйилган — электрон чиқиндила.

Дунё бўйича йилига 50 миллион тонна "оқори тоифа"даги чиқиндилар йигилади. Европанинг ўзида маший техника чиқиндилари бар бир одам хиссасига йилига 6 килограммдан тўғри келар экан. Тобора ривожланниб бораётган Хитойда эса 2010 йилда электрон чиқиндилар қарийб 16 миллион тонна келадиган тепалика айланган. Бу бузилган музлатчиклар, кир ювиши машиналари, кондиционерлар, телевизорлар, компьютерлар, кўл телефонлари тепалиги. Уларнинг атроф-мухитта зарари ҳақида гапирмаса ҳам бўлади. Биргина суюк кристали мониторларни олайлик. Уларни шунчаки ташлашиб юборомайсиз — унинг таркибида симоб бор. Маший техника ишлаб чиқаришда кўргонин, қадмий (кумушсимон юмшоқ металл)дан ҳам фойдаланилишини эсдан чиқармаслик лозим.

Хозир Европа мамлакатлари, Америка, Хитой каби давлатлар бигайтган тепаликлар "Жомолунгма"га айланмаслик чорасини кўришмоқда. Масалан, айрим давлатларда ахолини электрон чиқиндиларни йиғиш ва қайта ишлашга жалб этишига қартилган кампаниялар ишлаб ишланашиб учун ўлчандан. Майдо мосламалар шу ерининг ўзида қайта ишланади. Мосламаларнинг кувват манбалари, принтерларнинг катричи, симлар ажратиб олинида ва қайта ишлаш учун жўнатилиди. У ерда мосламалар материалига қараб кисмларга бўлинади. Шутариқа алоҳида гурхулаб олинган полимер, металл, пулт, мис қайта фойдаланиш учун ишланади.

Хатто бу соҳада ихтисосла-

● БИЗНИНГ ШАРХ

ЭЛЕКТРОН "ТЕПАЛИК"ЛАР

ЭЛЕКТР ЖИҲОЗЛАРИНИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ УЧУН КИММАТ ХОМАШЁ ВА КАТТА ПУЛ КЕРАК. ЛЕКИН ҲОЗИР МУАММО ЙЎНАЛИШИ БИРМУНЧА ЎЗГАРДИ. ЭЛЕКТР МОСЛАМАЛАРИ ЧИҚИНДИЛАРИНИ ЙЎҚ ҚИЛИШ ВА ҚАЙТА ИШЛАШ УЧУН ҲАМ КАТТА КУЧ ВА МАБЛАҒ ЗАРУР БЎЛМОҚДА.

шув ҳам йўлга кўйилган. Масалан, Францияда эски телевизорларни қайта ишловчи маҳсул марказ бўлиб, бу ерда қайта ишлаш ҳажми йилига 400 тоннани ташкил этади. Статистик маълумотларга кўра, эски телевизорларнинг 98 фоизи қайта ишланар экан. Демак, телечиқиндиларнинг қарийб барчиси зараризлантирилиб, фойдаланиб маҳсулотга айланмоқда. Вахонланки, аввалинни улар 2 метр чукурликка кўмилган ва битта телевизор 50 йил мобайнида 100 квадрат мётр жойни ифослантириб ётаверган. Бунда қайта ишлаш жараённида дастлаб видеокарта олиб ташланади. Телевизор турига қараб трансформатор ва конденсатор (телевизорнинг энг зарарли кисмлари)ни ҳам сақлаб колиши мумкин. Деярли ҳеч нарса ташлашиб юборилмайди.

Европа Иттифоқи парламенти ўтирганлар гарчи зарарли иш билан шугууламасда-да, анашу зарар микдорини камайтиришга тиришмоди. Жумладан, электрон мосламалар савдоси хукуки фақат Ейнинг мазкур соҳадаги талабларига амал қылған компанияларига бериладиган. Шунингдек, бозорга фаяр кайтириб ўтиришни ишлаб чиқишида. Базар компаниялар зимишсига эса ўзи ишлаб чиқарган, фойдаланиши муддати якунланган техникини йиғиштириб олиш мажбуриятни юкланди.

Маълумотларга кўра, Америкада амалда ташлашиб юборилган компьютерларнинг 80 фоизи ривожланётган мамлакатларда чиқарилади. Мамлакат чиқиндиҳоналари ҳар ийли уч милион тонна компьютер техникаси билан "боййиди". Уларнинг катта қисми АҚШ чегараларидан ташқарида ё ёқуб юборилади ёки қайта ишланади. Қизиқ маълумот, Америкада шахсий компьютерларнинг ўртача умр кўриш давомийлиги икки йилдан ошмас

екан. Ваҳоланки, бундан 15 йил аввал бу ракам 4.5 йилни ташкил этган. Ана энди "Йилига уч милион тонна" қисмиди қаердан йигилб келишини тасаввур қиласа бўлади.

Хукумат оддий америкаликинг бундай чиқиндилардан кандай кутулиши мумкинлиги борасида беради. Бунинг учун рисайклинг — каттиқ маший чиқиндиларни йиғиш ва истемол кўйматига эга маҳсулотга айлантириш учун қайта ишлаш тизими мавжуд. Ундан фойдаланиши учун чиқиндини қайта ишлаш хизмати ходимларни чакиришнинг ўзи кифоя, улар эски электр техникасини кўздан ишроқка олиб кетади ва Американинг оддий фуқароси ўйидаги кераксиз буюмдан кутулади. Аммо "кўздан йирок" жой ривожланётган мамлакатлар худудига тўғри келаётганин адолатдан эмас. Буни Базель ҳарарат тармоғи жамоат ташкилоти мониторинги ташкиларни ҳам жуда катта фойда келтириди. Ташкилот координатори Жим Паккеттнинг айтишича, "Заарли маший техника чиқиндиларни уларнинг ерларини кўп йилларга заҳарлайди. Ҳамма ўз елкасидаги масъулиятни бирорга ағдаришга ҳаракат килади".

Хавфли чиқиндиларнинг трансчегарвани олиб ўтилишини назорат қилувчи базель конвенцияси 168 мамлакат томонидан имзоланган 1989 йилда кучга кирган. Мазкур конвенция ҳатто йўқ қилиш мақсадида ҳам электрон чиқиндила-

ни экспорт қилишини таъкидайди. Аммо ҳалигача кўпдан кочиб кутулаётган АҚШ бу конвенцияни ратификация қилмаган. Расмийларнинг фикрича, агар АҚШ хужжатни ратификация килгудек бўлса, электрон чиқиндиларни хавфисиз қайта ишлаш йўлларини ўзластирган мамлакатлар иқтисодигига зарар етади! Аммо бошқа тарафдан ўша мамлакатлар табиатига, одамларнинг соғлигига фойда бўладими?

Американинг ҳалқаро миқёсдаги саноатлариги бир томону мамлакат иҷиди ижтимоий фикр бошқа томон бўлмоқда. АҚШ фуқаролари электрон маҳсулотлар ишлаб чиқарувчиларининг электрон чиқиндиларни йўқ қилиш бўйича ҳам чора кўришлари ва масъулиятнинг катта қисмини ўз зиммаларига олишиларни талашиб килмоқдадар. Маълум бўлишича, компьютернинг 90 фоиз эҳтиёт кисмларини жуда киммат тушучи қайта ишлаш жараёнига жўнатмай, улардан иккичи марта фойдаланиш мумкин экан.

Хуллас, электрон чиқиндилар миқёси, тобора ортиб бораётган хавфи, уларга иккичи ҳайёт беришининг мураккаблиларини исботлайдиган яна кўплаб ракам ва иктибларни келтириш мумкин. Эсингизда бўлса, чамаси бир-иккиси йил аввал Ханс-Юрген Шульт ислами немис рассоми ўзининг чиқиндилардан ясалган ҳайкаллар армияси билан бутун дунёни кезиб чиққанди. Одамлар ўзлари кундузлик турмушда фойдаландиган буюмларининг колдиқлари бутун бир кўшин тузишга етганини кўриб ҳайратта, хатто даҳшатта тушгани ҳақида оммавий ахборот востиларида кўп ёзиди. Мана энди ўша рассомга яна иш топиладиган бўлди. Жаноб Шульт тасаввур доирасидан бемалол кенгайтиши ва, хатто, чиқиндилардан Анд тогларини ясаси ҳам мумкин. Бузилган электр жиҳозлари дунёда қалашиб ётганига эса биргаликда амин бўлдик. Шундай Шульт кўргазмасини дунёнинг энг машҳур осори атикалари каршисида ташкил этилган. Бундан мақсад одамларга "Аждодлар бизга нима қолдириди, биз авлодларга нима қолдирипиз?" деган савонли бериш эди.

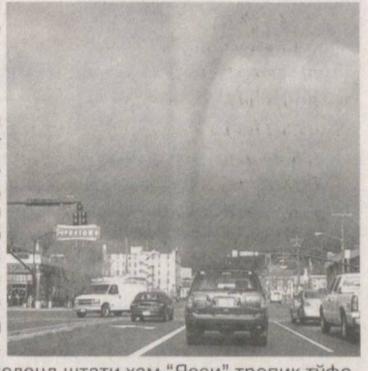
Мазкур факт ва маълумотлар орқали ўкувчи таъсириланиши, хайраттага тушиши, ачинчи мумкин, лекин барibir "бу ҳавф ҳали биздан узоқда" деган фикр устунлик килади. Аммо "...бизга етиб келгунча..." дейдиган жойи қолмади хисоб. Идораларда "списать" килинган компютерлар йиғилиб боряпти. Ўзимиз ҳар ярим йилда телефон алмаштиришга кўнишиб қолдик. Ишдан чиқан "заряджалар"нику гапирмаса ҳам бўллади. Аммо бундан кўпроқ табиат зарар кўшиши кўнгилни бирор жижил килади.

Беҳбад БОТИРОВ,
«Milliy tiklanish»
шархловчиси

ДУНЁДАН ДАРАКЛАР

"ЯССИ"
ЯҚИНЛАШДИ

АҚШНИНГ ЖАNUБИЙ
ХУДУДЛАРИДА ТЎФОНЛАР
ДАВОМ ЭТМОДА.

АМАЛИЁТЛАР ЯКУНЛАНДИ

Покистон армияси Жанубий Вазиристон худудида "Тобион" ҳаракатига қарши кенг кўлами ҳарбий амалиётлар

ўтказган.

"Lenta.ru" сайтида ёзилишича, ўтган 5 кун мобайнида 70 нафар жангари йўқ қилинган. Ҳарбийлар жангларидан жойлашадиган худудни ўраб олиб, шу йўл орқали уларни курол-яроғ ҳамда озиқ-овқат таъминотидан узиб кўйган. Эслатиб ўтамиз, мамлакатда сўнгги иккича ҳафта мобайнида амалга оширилган тероррористик хурулларидан сўнг, Жанубий Вазиристонда жангларларга қарши амалиётлар бошланиб кетган.

ТИНЧ ОКЕАНИДАГИ БУРИЛИШ

ОЛИМЛАРНИНГ
ТАЪКИДЛАШИЧА,
ТИНЧ ОКЕАНИ КЕЛАЖАДА
ИККИГА БУЛЛИ
НИШИ МУМКИН.

Океанинг литосфера катламида рўй бераётган тектоник жараёнларни кузатиш натижасида сўнгги ети милион йил ичада бу қатлам иккига бўлунгани аниқланган. Тинч океани тубида уни иккича қисмга ажратишига қодир тог тизмаси хосил бўлган.

Мутахассисларнинг сўзларига кўра, эндиликда мазкур гурӯх BRICs деб номланади. Бразилия Баш вазири Гвидо Мантигининг айтишича, ЖАР Африкадаги энг йирик давлатлардан саналади. Зоро, худуд табиий ресурсларга бой бўлиб, бу мамлакатга сармояларни тўғридан тўғри жалб қилиш, ялпи ички маҳсулот ҳажмининг ўсишига мухим омили бўлмоқда. Эслатиб ўтамиз, BRIC мамлакатлари хиссасига дунёнинг 26 фоиз худуди, сайдермизнинг 42 фоиз аҳолиси ва жаҳон ялпи маҳсулотининг 14,6 фоизи тўғри келади.

Хорижий ОАВ ҳабарлари асосида тайёрланди

қараб кун кечиришлари билан боғлайдилар. Дарҳаққиат, улар эрта тонгдан то кўёш ботгунича жисмоний меҳнат билан машшул бўладилар. Егуликлари ҳам асосан сабзавот ва мевалардан иборат. Баъзан болалар учун кўшини қишлоқдан гўшт маҳсулотлари ҳам келтириб туриларкан. Аммо олимларнинг фикрича, кишлоқлаҳолисининг узоқумр кўришига энг аввало озиқ-овқат сўровдан ўтказилганда бир эмас, балки водийдаги деярли барча аҳолиси юз йилдан ортиқ умр кўргани маълум бўлади. Энг мухим, баъзи бир касалликларни инобатта олмаганда уларда умманоражасталиги аниқланади.

Махфуз ҲУДАЙБЕРГАНОВА, «Milliy tiklanish» мұхбири

Махфуз ҲУДАЙБЕРГАНОВА, «Milliy tiklanish» мұхбири

САЙЁРАМИЗ FARОЙИБОТЛАРИ

Ассам (Хиндистон) штатининг тофён-багрида жойлашган Ҷаталинга водийдаги 15 метрли қалин дарахтлар билан ўралган бўлиб, унинг марказидан майдай тошлардан бўлак хеч нарса кўзга ташланмайди. Шунингдек, Сандерсон сирли майдонга килган саёҳати чоғида ҳамкаслари гувохлигида аллақандай жарандор садони эшиши билан кўркувдан котиб қолганини эслайди. Аммо, улар сирли овоз ва товушдан кандай кўрқкан бўлишида, жимжитлидаги ундан-да ваҳимага тушишган экан. Олимларнинг айтишича, сирли овоз ва сукун-нинг пукчигини, бу ерда биринчи ким кўрсанган экан. Олимларнинг таъсирида водийдаги қушларни ўз кўзлари билан кўришади. Олимлар тунда ерга кулаган кушлар ўзига саралади. Аммо бундан кўпроқ табиат зарар кўшиши кўнгилни бирор жижил килади.

Эквадор жанубидаги водийинсон умренинг узайтирибигина колмай, унинг саломатлигига ҳам таъсир кўрсатиши билан машҳур.

1971 йили Франциянинг "Пари-Матч" журнали илк бор шудай водий жадидида сўз юритганади. Ўша мақолада ёзилишича, «Эшлик водийиси» деган фикрича, водийнинг деярли барча аҳолиси юз йилдан ортиқ умр кўришига мухим омили бўлади. Энг мухим, баъзи бир касалликларни инобатта олмаганда уларда умманоражасталиги аниқланади.

Махфуз ҲУДАЙБЕРГАНОВА, «Milliy tiklanish» мұхбири

● РАНГИН ДУНЕ

СИРЛИ ТОВУШ

Пенсильвания(АҚШ) штатининг Бакс водийисида кенг ёйилган тоблар орасида ўзидан кўнғирор, овозини таратадиган тоб мавжуд. Махаллий аҳоли бу тобни «Сирли тошлар борги» ёхуд «Шайтон кўнғирори» деб атайди. Уларнинг айтишича, ахён-ахёнда тоғдан худди кўнғирор, жарангни каби сирли товуш таралиб, ён-атрофдаги

УДУМЛАРИМИЗ АКС ЭТГАН ТАНЛОВ

Шу кунларда Маданият ва спорт ишлари вазирлиги бошлилигига жойларда "Халқ томоша санъати ва миллий ўйинлари" фестивали бўлиб ўтмоди.

НАМАНГАН. Чорток туман марказлашган маданият саройида ҳам худди шу фестивалинг туман боскичи ўтказилди. Кўрик-фестивалда ети йўналиш бўйича Короскон, Мучум, Ойкорон, Баликликул, Сарой маданият ўлари фаол иштирок этдилар.

АНДИЖОН. Вилоятнинг туман ва шаҳарлари саралаш боскичи нюхсяига етган, Олинкў туманида фестивалинг вилоят боскичи ўтказилди. Тадбирда миллий дорбозлик ўйинлари, полвон ва масҳарабозларнинг чиқишлари, анъанавий цирк санъати ва халқ ўйинлари намойиш этилди. Шунингдек, рақс, кизичилик, лапар ва ўлан ихорчилиги бўйича ҳам голиблар аниқланди. Голиблар фестивалинг республика боскичи га йўлланма олишиди.

ҚЎШИҚ-ЛА ҚЎРАМАН ОЛАМНИ

КАШҚАДАРЁ. Мустакиллигимизнинг 20 йиллигини багишлаб вилоят кўзи охизлар жамияти ва вилоят кўзи охизлар маданият ишлар услубият маркази хамкорлигига "Қўшиқ-ла қўраман оламни" кўрик-танловининг вилоят боскичи ўтказилди.

Кўзи охиз басиди ҳаваскорлар ўртасида ўтган ушбу танлов "Миллий мумтоз" ва "Миллий эстрада" йўналишида бўлиб ўтди. Голиб ва совриндорлар қатори китоблик Фарҳод Латипов "Энг ёш миллий эстрада қўшиқчиси" хамда касбий Наргиза Курбонова "Энг яхши аёл ижрочи" номинациясига лойик кўрилди.

ҲУҚУҚ БИЛИМДОНЛАРИ

Мамлакатимиздаги ўтмахсус, касб-хунар таълими мусассасалари ўкувчиларининг ҳукукий маданиятини янада юқатириши, уларни Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва бошقا қонун хужжатларига ҳурмат руҳида тарбиялаш, ёшларда эркин фикрлаш қобилияти ва нутк маданиятини ўтириш, уларнинг ижтимоий ҳаётдаги фаолигини юртасириши, шунингдек, зуко ўкувчиларни ҳар томонлама рагбатлантириб бориш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Адлия, Олий ва ўтмахсус таълим вазирliklari маданиятни юнайтилган мустакиллигининг маънавий асосларини мустаҳкамлаш, миллий қадриятларимиз, анъана ва урф-одатларимизни асрар-авайлаш, айниқса, ёш авлод шуурода она юртга муҳаббат, истиқололга садоқат тўйғусини шакллантиришига бағишинган беллашув барчада катта таассурот колдири.

Мұхтасархон

КАРИМОВА

КЎЗГУ

ФАОЛИЯТ

"МИЛЛИЙ ЎЙИНЛАР ТАРГИБОТЧИСИ"

МАМЛАКАТХОН УНГА МОС ҚЎФИРЧОҚЛАР ЯСАШНИ ЙЎЛГА ҚЎЙДИ

Болалик – беғуборлик даври. Уларнинг мургак қаллари пок, тоза бўлиб, чексиз шодлик ва севинчлар билан лиммо-лим, ҳаётнинг ташвиши ва қўйинчиликларидан тамоман бегонадир.

Агар Жиззах шаҳридан 5-сон "Фунча" номли кўп томонлама ихтисослашган маҳсус согломлаштириш мусассасасига йўлнинг тушса, тарбиялашувчилар даврасида бўлиб, бунинг гувоҳи бўласиз. Айниқса, тарбияни Мамлакат Эрматова раҳбарлик килаётган гуруҳда соглом мухит яратилган. Тиниб-тинчимастарбиячининг изланиши ва ижодкорлигининг маҳсулни бўлмиш "Севимли ўйинчоқлар" коллекцияси ривожланишида нуқсони бўлган болаларнинг фикрларини жамлаб, равон тилда гаплашишга ҳарачи кишишлар, кўл ва бармокларини ҳаракатлантиришига интишишлари кўл келяти. Жумладан, "Туякуш", "Тулик ту турна", "Кувноқ одамлар" каби кўплаб ҳаракатли ўйинлар мазкур жараёнда катта аҳамиятга эгадир.

Усмурлик йиллари ортда колиб М. Эрматова Жиззах Давлат пёдагогика институтининг бошлангич таълим методикини факультетини тутагатча, турмуш тақососи билан 1992 йилда 6-сон "Ширин" маҳсус согломлаштириш МТМда тарбиячи ва зифасида ишлаб юртган. Мана 20 йилдирки, Жиззах шаҳридан бир топкір бўлишига ўндида. "Хато қўимла" математик ўйинида эса улар санашда ва ҳисоблашда ўзларининг биллимларини синаб кўришиди. Айни кунда бу ерда кўфирик ва турли ўйинчоқлар сони 300 дан ошиб кетган. Бу эса "Кичик кўфирик театри"га асос бўлди.

Мамлакат хоҳий, бағрикенг ва болаларвар оиласида унибўси, улгайди. Отаси Қодир бобо куолчилик билан шугулланниб, бўш пайтларида қамишдан най, лоййидан сурнай ва уштақ ясаб маҳалладаги болаларга ҷалиб бериб, уларни хушнуд ётарди. Шунингдек, қовоқ ва турли сабзавот маҳсулотларидан ҳайвонлар кўринишини акс этириб, уларнинг овозига тақлид килар, онаси Мартириф аятиши-бичиш билан шугулланганида ёнида ўтириб, мато қол-

асосан ижтимоий жиҳатдан кам таъминланган оиласларнинг фарзандлари бошини силаб, тарбиячилик сир-асрорларини ўргатиб келаяти. Ҳозир шогирдларидан Нигора Очилова, Моҳичехра Қодирова, Мавжуда Маҳмудова кабилар устозига камарбаста бўлишишоқда. Шунингдек, Мамлакатхон кам таъминланган оиласларнинг фарзандларига, бокувчиини йўқотган, меҳр-муруватга мухтожирияларга ёрдам кўлини чўзиб келмоқда. Биргина ўтган йилда "Олмазор" маҳалласидаги оиласларга 150 000 сўм микдорида ёрдам кўрсатди. Қаровчини йўқотган ва ногирон болаларнинг 12 нафарига кийим-бошва ўйинчоқлар совфа килди.

1996 йилда "Севимли ўйинчоқлар" республика кўрик-танловида катнашиб биринчи ўринни ёгаллаб, Ҳалқ таълими вазирлигини Фахрий ёрлигини олган М. Эрматова 2001 йилда "Шу азиз Ватан - барчамизники" республика фестивалида ўзининг таълими ҳаракатли ва мусиқи-миллий ўйинчоқлари билан шигарди этиб, яна бир бор тилга тушди. "Болалар ақлий тафаккурини ўтирувчи таълими ўйинлар" кўлланманиси нашр килинди.

Олий тоифали педагог, ҳалқ маорифи аълоҳиси, "Фидокорона мөхнатлари учун" ордени нишондори Мамлакат Эрматованинг замонавий иш услуби

бўлгунги кунда Коракалпогистон Республикаси ва бир вилоятлардаги мактабгача таълим муассасаларида кўлланиб келинмоқда. "Қалбингга кулок сол" телевизиони ҳам яратилди. Дарвоze, унину кунчика мамлакат - Японияда ҳам яхши билишади. Бола тарбияси билан шугулланувчи мутахассислар таърибида тарбиячининг ишлаб ўтишига лойиҳани Япония грантига тақдим этишган.

Ўтган йиллар Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси аъзоси Мамлакат Эрматова ҳаётida унтилмас воқеаларга бўлди. "Ташаббус-2009" кўрик-танловининг мутлак бўлгуб бўлишига эришиди.

Шу йилнинг 30 марта куни "Туркистон" саройида Ўзбекистон Республикаси Президенти соврини учун ўтказилган кўрик-танловида катнашига мувaffer-фар бўлди. Унда миллий ўйинчоқлар таъриботчи Мамлакат Эрматова қўрик воҳа шарафидан химоя килип "Ташаббус-2011" кўрик-танловининг дипломи ҳамда кимматбахо совғарлари билан таътирилди.

**Абдулла САИДОВ,
Жиззах вилояти**

номинацияси бўйича голиблини кўлга киритди. 2010 йил май ойида Андижон шаҳрида бўлиб ўтган "Универсијада-2010" мусобакаларида ҳам катта ютукларни кўлга киритди ва кимматбахо совғалар билан мукофотланди.

- Ҳеч қайси ўртда истеъоддли кизлар учун бундай мукофот таъсис этилмаган. Бундай бахт, бундай кувонн билан ўтказилган. Келажакдаги орзуим жаҳондаги энг нуғузли спорти мусобакаларида фоал кишиши, ютишимиз байраги кўйларга кўйлар, шуҳратини жаҳонга ёйишdir. Бунинг учун менда куч, иқтидор ва қобилиятим этарли.

Айни вактда Гулистон Давлат университетида жисмоний тарбия факультети 2-курсисида таълим олаётган Севара Мирзабекова - Ўзбекистондек озод ва обод ўртуда камол топаётганимдан курсандман. Келажакдаги орзуим жаҳондаги энг нуғузли спорти мусобакаларида фоал кишиши, ютишимиз байраги кўйларга кўйлар, шуҳратини жаҳонга ёйишdir. Бунинг учун менда куч, иқтидор ва қобилиятим этарли.

Айни кунда Ҳуқуқи Қарорига асосан адабиёт, фан, таълим, маданият соҳаларида эришган алоҳида ютуқлари учун юртимиздаги бир гурӯҳ иқтидорли қизлар Зулфия номидаги Давлат мукофотига сазовор бўлишиди. Ана шундай юксак шарафга эга бўлган ёшлар сафида сирдарёлик Севара Мирзабекова ҳам бор.

ИСТЕЬДОД

Жорий йилда муҳтарам Президентимиз Ислом Каримов қарорига асосан адабиёт, фан, таълим, маданият соҳаларида эришган алоҳида ютуқлари учун юртимиздаги бир гурӯҳ иқтидорли қизлар Зулфия номидаги Давлат мукофотига сазовор бўлишиди. Ана шундай юксак шарафга эга бўлган ёшлар сафида сирдарёлик Севара Мирзабекова ҳам бор.

СПОРТЧИ ҚИЗНИНГ БАХТИ

Севара Ширин шаҳрида унибўси, улгайди. Унда болалигида ёшларда спортга кучли ҳавас уйғон-

ди. Спорт билан шугулланши энг севган машгулоти эди. Соғлом ва жисмонан бақувват Севара шаҳардаги энергетика касб-хунар коллежида ўқиб юрганида Албина Наврӯзалиева билан танишида. Бир куни Албина спортынинг академик эшқак эшиш тури бўйича шугулланшини, унинг акаси Руслан Наврӯзалиев эса юртимиздаги таникли спортичлардан бўлиб, академик эшқак эшиш бўйича нуғузли ҳалқаро мусобакалар болиби эканини айтиб беради. Севара Руслан Наврӯзалиев ва мурабабий Дмитрий Хандан спортынинг ушбу машақатларини пухта ўрганишига астайид бел бўлгайди. Аммо уни бу йўлдан кайтарадиганлар ҳам бўлди.

"Эшқак эшиш қиз болага

тўғри келмайди, яхшиси спортинг бошқа тури билан шугуллан", дейа маслаҳат бергувчилар ҳам топилди. Ҳаттоқи, онаси Наргиза ҳам унга қаршилик кўради. Аммо Севара шаҳтидан танишида. Бир куни Албина спортынинг академик эшқак эшиш тури бўйича шугулланшини, унинг акаси Руслан Наврӯзалиев эса юртимиздаги таникли спортичлардан бўлиб, академик эшқак эшишдан ўзбек кизининг нималарга кодир эканини айтиб беради. Севара Руслан Наврӯзалиев ва мурабабий Дмитрий Хандан машақатларини пухта ўрганишига астайид бел бўлгайди. Аммо уни бу йўлдан кайтарадиганлар ҳам бўлди.

"Эшқак эшиш қиз болага

Яхши дўст айбингни мисоли кўзгу, Юзма-юз ўзинга очик айтади. Ёмон-чи, тароқдек минг тил билан Сочдан сочга иғво қилиб қайтади.

БИЛАСИЗМИ?

Олимлар нима сабабдан бутун дунё аҳли тузли маҳсулотлар иштеймол қилаётганини аниқлашиди. Уларнинг айтишича, туз энг аввало инсоннинг асаб тизимини тинчлантириди ва замонавий ҳаёт тарзи билан боғлиқ невроз ва безовталик алломатларидан халос этаркан.

Янги Орлеан (Нью-Йорк, АҚШ) да қисқичбақаларни ким ўзарга ейиши бўйича чемпионат ўтказилди. Унда голиб бўлган 43 ёшли Соня Томас 10 дақиқа ичидан ярим килограмм қисқичбақан пакқос тушириди.

ТУРФА ОЛАМ

КОНДАГИ ТОПИЛМА

АМЕРИКАЛИК КОНЧИЛАР КЕНТУККИ ШТАТИНИНГ
МАРКАЗИЙ ҚИСМИДАН ҚАДИМГИ АКУЛАГА ТЕГИШИ
ЖАФ СУЯКЛАРИНИ ТОПИШДИ.

Маълум бўлишича, шу йилнинг февралида 213,36 метр чуқурикдан топилган жаф суюклари бундан бир неча аср илгари яшаган Edestus genus акуласига тегиши бўлиб чиқкан. Мутахассисларнинг галига қаранганд, жаф суюклари топилган жой қадим замонларда сувлик бўлган. Бирок, кейинчалик қуруклика айланниб котган экан. - Эҳтимол, топилма ўрнида ҳозир ҳам сувлиб бўлганинида борми инсоният ушбу қадимий ва ноёб акулага тегиши жаф суюкларидан мутлақ бехабар колиши ҳам мумкин эди, - дейди топилмага биринчи бўлиб дуч келган кончи Жей Райт.

"ЛЕГО" КОИНОГТА УЧАДИ

БРАЗИЛИЯНИНГ САН-ПАУЛУ ШАХРИДА "ЛЕГО" КОНСТРУКТОРИК ЎЙИНИ ДЕТАЛЛАРИ ЁРДАМИДА ЭНГ БАЛАНД МИНОРА КЎТАРИЛДИ.

Мазкур бўлишича, шу йилнинг февралида 213,36 метр чуқурикдан топилган жаф суюклари бундан бир неча аср илгари яшаган Edestus genus акуласига тегиши бўлиб чиқкан. Мутахассисларнинг галига қ